

Lechośław Gapik

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

gapik@post.pl

RECENZJA:

Leiblum, S.R., Rosen R.C., (red.), (2005), „Terapia zaburzeń seksualnych”,
Gdańsk: GWP.

Współczesna seksuologia jednoznacznie określiła się jako dziedzina interdyscyplinarna, zawierająca wiedzę pochodzącą z wielu dyscyplin medycznych, humanistycznych i społecznych. Wśród osób identyfikujących się z zawodem seksuologa (w aspekcie naukowym lub praktycznym) pojawiają się jednak głównie lekarze i psycholodzy. Reprezentowane w tej dziedzinie specjalności lekarskie to najczęściej psychiatry, ginekolodzy, endokrynolodzy, neurologi, ale także pediatri, geriatry i inni. Natomiast wśród polskich psychologów problematyką seksuologiczną zajmują się głównie specjaliści psychologii klinicznej i, w mniejszym stopniu, psychologii rozwojowej oraz społecznej. Nie ulega jednak wątpliwości, że we wszystkich tych specjalnościach problematyka życia osobistego człowieka i kłopotów jakie miewa w sferze intymnej, są bardzo często obecne. Nie wyczerpuje to listy zawodów bliskich seksuologii, bo są na niej również pedagodzy i w aspekcie ogólnospołecznym: socjolodzy, etnografowie, prawnicy i teolodzy. Znaczna część wymienionych tutaj grup specjalistów zaangażowana jest bezpośrednio w terapię zaburzeń seksualnych, czyli - w seksuologię kliniczną. Oznacza to ustawiczne poszukiwanie nowych źródeł wiedzy w zakresie diagnostyki seksuologicznej, a także w obrębie dwóch podstawowych grup metod terapeutycznych: terapii biologicznej i psychoterapii dysfunkcji seksualnych. O ile jednak podręczniki medycyny klinicznej, także w zakresie problemów seksuologicznych, są w ograniczonym zakresie dostępne na naszym rynku wydawniczym, to znacznie trudniej o nowoczesne opracowanie psychologicznych aspektów diagnostyki i psychoterapii zaburzeń seksualnych.

Zapotrzebowaniu temu wychodzi w znaczącym stopniu naprzeciw „Terapia zaburzeń seksualnych”, zredagowana przez dwoje wybitnych specjalistów (oboje są profesorami psychiatrii, ale mają także inne specjalności zawodowe) zapewniających jej zwartą i uporządkowaną edycję, chociaż w rzeczywistości jest to książka napisana przez dwudziestoosobowy, bardzo kompetentny zespół. Już w pierwszym oglądzie uzyskujemy bardzo dobre wrażenie, zauważając logiczną konstrukcję siedemnastu rozdziałów zgrupowanych w czterech głównych częściach. Na 609 stronach (łącznie z obszerną bibliografią oraz starannym indeksem nazwisk i haseł) czytelnik otrzymuje bardzo dużo ważnych i nowych wiadomości, przydatnych zarówno studentowi, jak i doświadczonemu specjalście. Po wstępie do wydania polskiego, napisanym przez Zbigniewa Lew - Starowicza, autorzy najpierw we wprowadzeniu własnym omawiają główne założenia książki, a następnie w obszernym, pierwszym rozdziale, zastanawiają się nad rolą i różnymi formami terapii seksualnej w epoce Viagry. Stanowi to znakomite wprowadzenie do dalszych rozdziałów, z których dwa kolejne dotyczą różnych aspektów zaburzeń pożądania. Następne osiem rozdziałów poświęcono w połowie uwarunkowaniom, diagnostyce i terapii zaburzeń seksualnych występujących u kobiet i oddzielnie, w podobnym omówieniu, u mężczyzn. Czytelnik otrzymuje tutaj najnowszą wiedzę seksuologiczną, podaną w szerokim kontekście współczesnych badań. Natomiast obszerna część czwarta książki, zawiera sześć rozdziałów omawiających różne aspekty terapii prowadzonej w populacjach specjalnych, do których zaliczone zostają mniejszości seksualne, zespoły dezaprobaty płci, problemy seksualne pojawiające się w podeszłym wieku, a także u osób przewlekłe chorych. Następnie, w tej części książki przedstawione są jeszcze: ocena i leczenie nietypowych zachowań seksualnych, parafilie, nadaktywność seksualna oraz seksualność kompulsywna.

Wysoki poziom merytoryczny tego dzieła, wynika z faktu, że poszczególne rozdziały pisali bardzo dobrzy specjaliści, łączący wiedzę teoretyczną z bogatym doświadczeniem klinicznym. Dlatego książka ta może z powodzeniem spełniać rolę podręcznika uniwersyteckiego dla studentów, a jeszcze pełniej - dla osób specjalizujących się w seksuologii. Większość rozdziałów jest napisana głównie w nurcie koncepcji behawioralnych, z zasygnalizowaniem także innych teorii, na przykład - psychoanalitycznej. Prawdą jest jednak, że terapia zaburzeń seksualnych

daje się najpełniej realizować poprzez umiejętnie i nowatorsko zastosowane techniki behawioralne. Wynika to z faktu, że powstające w trakcie rozwoju psychoseksualnego zaburzenia, są właśnie skutkiem nieprawidłowego uczenia się zachowań seksualnych. Kto jeszcze nie posiadał tej wiedzy może ją nabyć na początku każdego rozdziału, gdzie omówiona jest etiologia poszczególnych zaburzeń. Dopiero po przedstawieniu uwarunkowań i metod diagnostycznych (książka zawiera także gotowe narzędzia diagnostyczne!), autorzy ukazują swoje postępowanie terapeutyczne. Czynią to w sposób bardzo otwarty, nie szczędząc analizy konkretnych przypadków klinicznych.

Opracowanie jest kompletne w tym sensie, że zawiera pełny przegląd wszystkich typów zaburzeń seksualnych pojawiających się u kobiet i mężczyzn. Jest tutaj sporo nowej, wartościowej wiedzy typowo biologicznej, ale także analizy charakterystyczne dla psychologii klinicznej oraz psychologii lekarskiej, zarówno w zakresie diagnostyki, jak również postępowania psychoterapeutycznego. Czytelnik odnajdzie w poszczególnych rozdziałach elementy seksuologii rozwojowej, dużo dobrej jakości seksuologii klinicznej, a nawet wiedzę przydatną w pracy seksuologa sądowego. Oznacza to, że potencjalny krąg odbiorców „Terapii zaburzeń seksualnych” jest bardzo szeroki, bo opracowanie to może być przydatne studentom medycyny, psychologii i innych kierunków, a także słuchaczom podobnie ukierunkowanych studiów podyplomowych. Ponadto, ze względu na swoją nowoczesność oraz interdyscyplinarne podejście, jest to książka uzupełniająca również wiedzę seksuologów i psychoterapeutów już działających w praktyce klinicznej. Wiemy jednak, że w rzeczywistości krąg jej odbiorców jest i będzie znacznie szerszy, co wynika z atrakcyjności tej problematyki dla wielu osób o różnym wykształceniu, ale interesujących się postępami wiedzy seksuologicznej, chociażby na swój prywatny użytek. Warto także podkreślić, że książka ta w zasadniczy sposób odróżnia się od, znajdujących się na naszym rynku wydawniczym, niskiej klasy opracowań pseudo-seksuologicznych, pojawiających się w odpowiedzi na istniejące zapotrzebowanie społeczne, ale często wręcz szkodliwych, bo upowszechniających wiedzę fałszywą oraz nadmiernie uproszczone schematy analizy seksualności człowieka w normie i patologii.